

D ů v o d y:

Stěžovatelka uplatňuje číselně důvod zmatečnosti podle § 281 č. 9 c) tr. ř., v pravdě však s ohledem na obsah stížnosti důvod zmatečnosti č. 11 § 281 tr. ř. Zmatečnost rozsudku spatřuje stížnost v tom, že nebylo použito předpisu § 265 tr. ř., ač předmětem rozsudku ze dne 10. května 1933 je čin z ledna 1930 a obžalovaná byla mezitím již odsouzena právoplatným rozsudkem okresního soudu v České Lípě ze dne 13. ledna 1932 do tuhého vězení na 48 hodin. Námitka tato má skutečně oporu v judikatuře, neboť rozhodnutí zrušovacího soudu č. 2310 a 3117 sb. n. s. sdílí názor uplatňovaný ve zmateční stížnosti. Rozhodnutí č. 3958 sb. n. s. se sice od tohoto právního názoru odchýlilo, avšak pozdější rozhodnutí č. 4117 znovu zaujalo dřívější právní stanovisko rozhodnutí č. 2310 a 3117 sb. n. s.

I kdyby se tudíž v zásadě právnímu názoru uplatňovanému ve zmateční stížnosti přisvědčilo, bylo ji přes to v souzeném případě zamítnouti jako neodůvodněnou, neboť nalézacímu soudu při výměře trestu zřejmě neušel předpis § 265 tr. ř., i když se naň v rozsudku výslovně neodvolává. Podle obsahu protokolu o hlavním přelíčení učinil soud zjištění ze spisu okresního soudu v Čes. Lípě. V důvodech o nepřiznání podmíněného odsouzení soud výslovně zjišťuje, že obžalovaná byla rozsudkem okresního soudu v České Lípě ze dne 13. ledna 1932 odsouzena pro krádež (přestupek krádeže podle § 460 tr. zák.) do tuhého vězení na 48 hodin nepodmíněně a že byla vyslovena ztráta práva volebního. Kdyby si nalézací soud nebyl uvědomil, že oba rozsudky jsou v poměru § 265 tr. ř., byl by vyslovil, že podmíněné odsouzení je v souzeném případě vyloučeno podle § 2 zák. č. 562/19 sb. z. a n. Avšak soud odepřel podmíněné odsouzení z důvodů arbitrérních (§ 1 odst. 1 zák. č. 562/19 sb. z. a n.), jak z odůvodnění výroku jasně plyne. Mimo to uložený trest 3 měsíců těžkého žaláře i s připočtením trestu 48 hodin tuhého vězení zůstává hluboko pod spodní hranicí zákonné trestní sazby § 145 druhá věta tr. zák. (1 rok těžkého žaláře), takže i tato okolnost zřejmě mluví proto, že nalézací soud při výměře trestu k předpisu § 265 tr. ř. přihlížel, i když to výslovně v rozsudku nevyjádřil.

Čís. 4912.

Opilost je stavem vylučujícím zlý úmysl jen, je-li provázena ztrátou pachatelova vědomí o činu nebo takovým jeho zkalením, v němž pachatel nepostřehuje buď vůbec neb aspoň úplně a správně skutkové okolnosti, za nichž jedná, a nemá správné představy o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin.

Oslavování Hitlera (výkřikem »Heil Hitler«) naplňuje po objektivní stránce skutkovou podstatu přečinu podle § 14 č. 1 zák. na ochr. rep., děje-li se buď za okolností, jež nenechávají pochybností o tom, že oslava ta je ve vztahu k podvratným snahám hnutí (strany jím vedené), čelícím

proti územní celistvosti a nedílnosti (ústavní jednotnosti) československé republiky, nebo děje-li se za okolností, jež ukazují na vztah oslavy k uplatnění protidemokratických ideí vůdcovských v ústavě republiky.

I jednotliví příslušníci národa mohou býti podle okolností terčem hrubého a štvavého hanobení, jež podle úmyslu pachatelova má zasáhnouti celý národ a ohroziti obecný mír po rozumu § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep.

Výrok jest považovati za pronesený veřejně, byl-li sice pronesen ve výčepu, kde sedělo jen několik málo osob, ale další osoby naplňující s nimi pojem zástupu byly přítomny v místnostech sousedních a výkřik byl i tam postřehnutelný.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1934, Zm I 943/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 25. srpna 1933, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečiny rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 a § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost nevytýká žádnou zmatečnost rozsudkovému zjištění, že obžalovaný pronesl dne 28. března 1933 v Sch. výroky »Heil Hitler« a »Sch... auf die Čechen«. Zjištění, že výroky byly proneseny veřejně před značným množstvím lidu, napadá stížnost výtkou odporu se spisy a nedostatkem důvodů, leč bezdůvodně. Netvrdí, že rozsudek nesprávně reprodukuje obsah spisový, jak by to výtka odporu se spisy po zákonu vyžadovala. Poukaz na svědectví osob pouze potvrzujících, že nebyly stále ve výčepní místnosti a že neslyšely onen výrok, buďto vůbec, aneb aspoň ne celý, nemůže zvrátiti odůvodněnost závěru, že výkřiky obžalovaného byly proneseny veřejně ve smyslu § 39 čís. 2 zákona na ochranu republiky. Jak je zjištěno, provolal obžalovaný »Heil Hitler« opětovně při tanci, tedy v sále; z výpovědi svědka Josefa Š-y je zřejmo, že volání z výčepní místnosti je také v sále dobře slyšitelné, a je proto zcela irrelevantní, kolik osob bylo přítomno právě tehdy ve výčepu, když obžalovaný tam dle J.-ova svědectví později hlasitě křičel »Heil Hitler, sch... auf die Čechen«. Považuje-li rozsudek na podkladě svědectví J.-ova a Š.-ova za prokázáno, že obžalovaný ony výroky pronesl před značným množstvím lidí v hostinci při taneční zábavě vojenských odvedenců, nemůže stížnost vůbec vytýkati zmatek nedostatku důvodů pro toto zjištění. Budiž tu též poznamenáno, že výrok je považovati za pronesený veřejně ve smyslu § 14 čís. 1 a 5 zákona na ochranu republiky, stalo-li se tak ve výčepu hostinské místnosti, kde snad sedělo jen několik málo osob, ale další osoby naplňující s nimi pojem zástupu byly přítomny v místnostech sousedních a výkřik byl též tam postřehnutelný; při tom nezáleží na tom, zda skutečně více osob potvrdilo, že zaslechly závadná slova.

Při hlavním přelíčení navrhla obhajoba důkaz: 1. svědectvím Františka Josefa S-a a Jindřicha S-a o tom, že obžalovaný přišel domů v onu noc zcela opilý, že dostal tehdy od rodičů 120 Kč na útratu při odvodu a že z toho propil 92 Kč 50 h; 2. svědectvím Anny M-ové o tom, že již v jejím hostinci byl úplně zpit a 3. znalecm, že vypil alkoholu za 92 Kč 50 h musel býti při své konstituci opilý úplně. Pro zamítnutí těchto návrhů uplatňuje nyní stížnost zmatek neúplností řízení. Neprávem.

Opilost je stavem vylučujícím zlý úmysl jen, je-li provázena ztrátou pachatelova vědomí o činu nebo takovým jeho zkalením, v němž pachatel nepostřehuje buď vůbec neb aspoň úplně a správně skutkové okolnosti, za nichž jedná, a nemá správné představy o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin.

Pro toto posouzení jsou především rozhodné okolnosti, za nichž se čin stal; svědčí-li tomu, že pachatel v době činu vědomí neztratil ani neměl je zkaleno do té míry, jak bylo naznačeno, netřeba prováděti důkazy o tom, co závadnému činu předcházelo nebo po něm následovalo. Posouditi stupeň opilsti lze též zpravidla soudu beze znalců právě z okolností případu, a je zkoumati, pokud tyto okolnosti v souzeném případě byly k posouzení tomu dostatečné. Nalézací soud především usuzuje z údajů svědků J-ho a Š-y na pachatelův stav, nerovnající se opilsti ve smyslu zákona; svědci ti nepodali soudu jen svůj úsudek o výsledku svých pozorování, nýbrž uvedli řadu určitých skutečností, připouštějících objektivní posouzení případu soudem. Význam těchto skutečností nemohl býti oslaben nabízenými důkazy.

Stížnost je částečně neodůvodněna i, pokud uplatňuje smatečnosti práva hmotného proti posouzení výroků samých; částečně však není ve směru tom provedena po zákonu. Výkřik »Heil Hitler«, ač při konkrétních okolnostech jednotlivého případu je možná i jiná právní kvalifikace, naplňuje po objektivní stránce skutkovou podstatu přečinu podle § 14 čís. 1 zák. na ochr. republiky, užije-li se ho za okolností, jež ukazují na jeho vztah ku právním statkům chráněným v tomto ustanovení zákona. Je obecně známo, že Hitler jako vůdce strany národně-socialistické v Německu je v představě širokých vrstev obyvatelstva československé republiky považován za představitele hnutí, které podle obecně již známých programových prohlášení strany jím vedené usiluje o to, by byli všichni Němci, obývající v jinostátních s Německem sousedících územích, sloučeni s říšskými Němci v t. zv. Třetí říši. Těmito snahami hnutí je tedy ohrožována ve své celistvosti i Československá republika, pokud jde o území obývané příslušníky národnosti německé. Strana ta uplatňuje dále nejen ve své organisaci, ale i ve snahách ústavně-politických t. zv. princip vůdcovský, jenž se, pokud by šlo o jeho politické uplatnění v ústavě státní, zásadně příčí demokraticko-republikánské formě republiky Československé. Je-li tedy Hitler jako představitel tohoto hnutí oslavován za okolností, jež nenechávají pochybnosti o tom, že tato oslava je ve vztahu k podvratným snahám hnutí strany jím vedené, jež jsou namířeny proti územní celistvosti, nedílnosti a tím i jednotnosti Československé republiky, zaručené její ústavou (§ 3 ústavní listiny), tudíž proti její ústavní jednotnosti, je ta-

kové výroky podřaditi objektivně pod ustanovení § 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky, neboť v takovém případě jsou způsobilé, by vyvolaly, po případě povzbudily nepřátelské zaujetí proti tomu, že kraje republiky obývané Němci k ní příslušejí, za těchto okolností mohou vzbuditi, po případě posíliti tužbu po uskutečnění snah, jež směřují k jejich sloučení s říší německou a tím i k jejich odtržení od Československé republiky. Stejně může býti oslava Hitlerova způsobitou pobuřovací proti demokraticko-republikánské formě státu, užije-li se jí za okolností, jež ukazují na vztah její k uplatnění protidemokratických ideí vůdcovských v ústavě republiky. Takové okolnosti mohou pak býti též spolehlivým důkazním podkladem pro dovedení subjektivní náležitosti přečinu podle § 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky.

Praví-li proto rozsudek, že obžalovaný svým voláním »Heil Hitler« pobuřoval »proti čsl. státu pro jeho vznik (program NSDAP., ztělesněný ve jménu Hitler)«, vyjadřuje tím jen formou zkrácenou, co právě bylo o významu hesla toho uvedeno. Netřeba tu posuzovati, pokud se program strany, jejíž snahy jsou v heslu »Heil Hitler« vyjádřeny, též splňuje; k pobuřování podle § 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky stačí, že je výrok ten způsobilý vyvolati nepřátelský vztah ke statkům v tomto ustanovení zákona chráněným, z nichž tu v úvahu přichází především ústavní jednotnost Čsl. republiky ve vztahu na její územní nedílnost, která je dotčena snahami o odtržení území Němci obývaných od republiky. Není třeba, by závadná slova skutečně měla in concreto za následek pobuřující účinek; dostačí, že jsou způsobilá vyvolati nepřátelské smýšlení v uvedeném směru. Nemění proto nic na věci skutečnost, že slova ta provolával podnapilý mladík, a to tím méně, uváží-li se okolnosti, za nichž se to stalo v pohraničí osídleném Němci a při zábavě, pořádané při odvodu k vojenské službě ve vojsku Čsl. republiky. Způsobilost pobuřovací v souzeném případě je dána těmito okolnostmi, zejména tím, že se tak stalo ve společnosti branců při odvozech, tedy v době, kdy bezpodmínečná loyality a oddanost ke státu je samozřejmou občanskou povinností každého a naopak projev tomu se přičící může působiti tím intenzivněji. Že pak obžalovaný byl si vědom pobuřujícího významu tohoto pozdravu ve vztahu na Československou republiku, což má rozsudek na zřeteli a vyjadřuje to slovy »při dobrém vědomí«, prokazuje právě onen dodatek hanobící český národ, jenž sám o sobě ovšem tvoří nad to skutkovou podstatu přečinu podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Jím jest zřetelně naznačeno, že pozdravem Hitlerovi chtěl obžalovaný vzbuditi nepřátelský vztah proti Československé republice ve smyslu snah, jež směřují proti společnému soužití obyvatelstva české a německé národnosti v jednotné Československé republice; obžalovaný český národ hrubě pohanil, zdravě současně Hitlera, považovaného za representanta snah velkoněmeckých, namířených též proti ústavní jednotnosti Československé republiky. Je proto zřejmo, že zmateční stížnost napadá i tuto složku přečinu podle § 14 čís. 1 zákona na ochranu republiky neprávem.

Výrok »Sch . . . auf die Čechen« podřadil nalézací soud právem pod předpis § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky jako surově a štvavě hanobící český národ. Zmateční stížnost, pokoušejíc se dáti vý-

roku výklad jen prosté urážky přítomných Čechů J. a Š., a to objektivně i podle úmyslu pachatelova, ustrojuje si dodatečně svémocně nový skutkový stav, odlišný od rozsudku, pro nějž není ani v obhajobě obžalovaného ani jinak ve spisech opory, a není v této části provedena po zákonu. Budiž tu jen připomenuto, že i jednotliví příslušníci národa mohou býti podle okolností terčem hrubého a štavého hanobení, jakmile ono podle pachatelova úmyslu má zasáhnouti celý národ a může býti způsobilé ohroziti obecný mír. Tomu tak v souzeném případě bylo, jak plyne z vyložené již souvislosti výroku s pozdravem Hitlerovi. To chtěl patrně rozsudek i vysloviti, pokud způsobem poněkud nevhodným uvádí, že obžalovaný hanobil uvedeným již výrokem národní menšinu v místě; vždyť nelze český národ vůbec nikde v Československé republice označiti jako národní menšinu, i když snad je v určitém území číselně v převaze národnost jiná.

Čís. 4913.

Přijal-li a pro sebe použil majitel domu ve vnucené správě od nájemníka proti zápovědi nájemné, nezáleží s hlediska § 3 zák. čís. 78/1883 na tom, že je přijal jako pohledávku ze směnky, v níž byl novací přeměněn původní obligační nárok ze smlouvy nájemní.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1934, Zm I 531/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 6. května 1932, jímž byl stěžovatel uznán vinným přešupkem maření exekuce podle § 3 zák. ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák.

Z d ů v o d ů:

Po věcné stránce — čís. 9 a) § 281 tr. ř. — namítá stěžovatel, že ochrany § 3 zák. čís. 78/1883 ř. zák. požívají pouze platná již práva zástavní, nikoliv teprve nastávající; že za důchod z nemovitosti, podléhající vnucené správě, lze označiti pouze nájemné jako takové smluvené, nikoliv další plnění, ujednané vedle nájemného z jakéhokoliv právního titulu; v souzeném případě lze prý tím méně pokládati za součást nájemného spadajícího do zabaveného důchodu ze sekvestrované nemovitosti, když obligační nárok obžalovaného vůči S-ovi na plnění oněch 4.000 Kč byl novací změněn na závazek směnečný a obžalovaný přijatou směnkou — stejně jako jinými součástmi jmění nezabaveného — směl volně disponovati. Na tento směnečný závazek se prý nevztahuje činnost sekvestrova; obžalovanému prý nebyl prokázán úmysl směřující ke zmenšení sekvestrované činže. Peníz obžalovaným přijatý a jím odstraněný není prý důchodem z nemovitosti ve smyslu § 119 ex. ř.